

Datum

5 december 2020

Onderwerp

VNG inbreng debat stikstofreductie en natuurverbetering

Geachte woordvoerders landbouw en natuur,

U behandelt op 10 december de wijziging van de Wet natuurbescherming en de Omgevingswet (stikstofreductie en natuurverbetering, 35 600). Graag geeft de VNG u het gemeentelijk standpunt hierop mee. Deze komen neer op de volgende drie punten:

1. Op korte termijn is ruimte nodig voor ontwikkelingen zodat belangrijke maatschappelijke opgaven gerealiseerd kunnen worden;
2. Een helder samenhangend toekomstbeeld is nodig voor het landelijk gebied zodat gebiedsgericht en met maatwerk een leefbaar platteland ontstaat;
3. Pak stevig door op natuurherstel om te voldoen aan de Europese natuurwetgeving.

Het Rijk zet met de structurele stikstofaanpak stevig in op natuurherstel. De VNG moedigt het kabinet aan hier fors op door te pakken. Op twee andere punten mist de VNG perspectief. De kabinetsplannen missen ontwikkelingsruimte om de enorme gewenste ontwikkelingen waaronder woningbouw te realiseren en bieden geen toekomstperspectief voor het landelijk gebied en de agrarische sector. Hieronder gaan we nader in op beide punten.

Stikstofaanpak biedt geen perspectief voor de woningnood en het realiseren van andere maatschappelijke opgaven

Het kabinet stelt dat stikstofregels geen belemmering mogen zijn voor een economisch herstel na de coronacrisis. Dat vinden wij ook. Het kabinet moet nu fors doorpakken op het creëren van ontwikkelruimte. Negatieve gevolgen voor innovaties, de werkgelegenheid en de woningbouw moeten worden voorkomen. Het verschilt per regio waar de problematiek ligt, maar duidelijk is dat als we nu geen tempo maken de negatieve gevolgen er wel zullen zijn.

De krapte op de woningmarkt vraagt nú ruimte om te bouwen. Met de vrijstelling voor tijdelijke depositie ziet de VNG ruimte voor enkele (woning)bouwprojecten, maar dat is onvoldoende om de gehele woningbouwopgave die er nu al ligt te realiseren. Woningbouw vraagt niet alleen om het bouwen van woningen, maar ook om bereikbaarheid.

Wat ook meespeelt, is dat de planvoorraad bij een deel van de gemeenten 'op' is omdat het, vanwege de systematiek van de Natuurbeschermingswet en het ontbreken van ontwikkelruimte, niet mogelijk is om nieuwe bestemmingsplannen vast te stellen. Het ontbreken van ontwikkelruimte heeft niet alleen effect op plannen voor de woningbouw, maar ook voor de infrastructuur, industrie en bedrijventerreinen. De instrumenten intern- en extern salderen, de [ADC-toets](#) in de systematiek

van de Habitatrichtlijn, ecologische beoordeling en het Stikstofregistratiesysteem bieden onvoldoende ruimte om noodzakelijke ontwikkelingen mogelijk te maken.

Gemeenten voelen deze urgentie en voorzien de negatieve gevolgen hiervan in de nabije toekomst. Daarom wachten gemeenten niet af en blijven ze ook zelf zoeken naar een onderbouwing om projecten door te kunnen laten gaan. Dit vergt meer onderzoek en capaciteit en dus hogere kosten, zelfs bij ontwikkelingen met slechts hele kleine deposities. Dit is niet proportioneel.

Andere gebieden zitten al helemaal op slot, voornamelijk rond het kustgebied waaronder Den Haag en Zaanstad en grote gemeenten in Overijssel zoals Zwolle. Het halen van natuurdoelen vraagt in Den Haag bijvoorbeeld om een 'negatieve depositie'. Bronnen om te saneren zijn er daar nauwelijks. Ook zijn er concrete ontwikkelingen waaronder de maritieme service haven Urk en Eemshaven/Osterhorn die vastlopen.

- We willen u verzoeken de minister te vragen of een bewuste keuze is dat door deze aanpak in bepaalde gebieden niet meer gebouwd kan worden.

Een helder samenhangend toekomstbeeld voor het landelijk gebied en de agrarische sector is nodig

Landelijk gebied

Zowel de benodigde transitie naar een duurzame landbouw als de versterking van de natuur spelen zich af in het landelijk gebied. De VNG vindt dat we deze crisis moeten aangrijpen om een integrale en toekomstbestendige aanpak hier te realiseren. Sluit aan bij opgaven zoals klimaatadaptatie, natuur, CO2-reductie en het opwekken van duurzame energie. Zo komt er samenhang in de afwegingen die moeten worden gemaakt. De ruimte is nu eenmaal schaars en de opgaven zijn enorm. Het geheel van fysieke maatregelen moet erop gericht zijn om overal de leefkwaliteit te verbeteren.

Agrarische sector

Wij zien dat het ministerie van LNV teveel optreedt als een sectoraal departement die niet breder kijkt dan de stikstofreductie. In het beleid is echter een integrale afweging nodig. Instrumenten die voor stikstof worden ontwikkeld moeten maatwerk bieden om passende afwegingen te maken in het gebied en de agrarische sector. Het gaat niet enkel om de reductie van stikstof, maar om de bredere keuzes zoals of een veehouderij het beste kan stoppen, de omslag kan maken naar een duurzame kringlooplandbouw of het verplaatsen naar een andere locatie.

We missen daarin concrete plannen vanuit het ministerie om de kringlooplandbouw echt uit te voeren. Als er geen toekomstperspectief wordt geboden, zal de sector blijven vasthouden aan bestaande productiemethoden. Daardoor zal de stagnatie voortduren.

- We willen u oproepen de minister te verzoeken concrete maatregelen te nemen ten behoeve van de agrarische sector.

Stikstofbeleid past niet in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

Het Kabinet heeft onlangs de NOVI vastgesteld. Dit richt zich op "die ontwikkelingen waarin meerdere nationale belangen bij elkaar komen, en keuzes in samenhang moeten worden gemaakt tussen die nationale belangen". Twee prioriteiten zijn "Woningbouw in een stedelijk netwerk van gezonde en groene steden" en "Landgebruik meer in balans met natuurlijke systemen".

Zoals het stikstofbeleid nu ontwikkeld wordt, is er geen samenhang tussen deze nationale belangen. Daardoor past het niet binnen de uitgangspunten van de NOVI. Dit heeft tot gevolg dat bij gemeenten, waar de belangen voelbaar samen komen, geen ruimte is om het integraal op te pakken en geen ruimte is voor vernieuwende aanpakken die bijdragen aan de opgaven op de langere termijn.

Het ministerie dient zich in dit dossier als coördinerend departement op te stellen, waarbij de verschillende nationale belangen betrokken en gewogen worden voordat keuzes gemaakt worden. Hierbij is van belang dat er voldoende beleidsruimte blijft zodat gemeenten en provincies maatwerkoplossingen kunnen realiseren, passend bij de kenmerken van het gebied. Dat is ook een uitgangspunt in de NOVI.

We willen u verzoeken de minister te vragen het beleid en instrumenten meer in samenhang te brengen met de brede opgaven waar de samenleving voor staat.